

בענין סוד

Privacy in Judaism

טבת תשע"ז

YESHIVA UNIVERSITY
TORAH MITZION
KOLLEL OF CHICAGO

תשו' מב"ב

קס

שלא בא. רגילים לנרך הקהל אחר נטילת חרם כדאמר הקביה למשה כיון שקבלו ישראל את התורה צריך לברכם שנאמר ולמוכיהם ינעם ועליהם תבא ברכת טוב ולכן נכתבה וזאת הברכה אחרי אתם נצבים. סיזטא תקנת רגמיה.

דרכי תשובה.

אמר ר' יצחק מיום שחרב בית המקדש נוטל טעם ביאה בבין איש לאשתו וניתן לעוברי עבירה שנאמר מים גנובים יותקו (סנהדרין ע"ה ע"א). תניא ר"ט אומר אדם עובר עבירה בסתר הקביה מכריז עליו בכוזי שנאמר ועבר [עליו] רוח קנאה (סוטה ג' ע"א). אמר ר"ל אין אדם עובר עבירה אא"כ נכנס בו רוח שמות שנאמר איש איש כי תשמה אשתו (סוטה שם). ר' אלעזר הוקן אומר אם רואה אדם שיצרו מתגבר עליו ילך למקום שאין מכירין אותו וילבש שחורים ויתכסה שחורין [ויעשה] מה שלבו חפץ ואל יתחלל שם שמים כפרהסיא (חגיגה ט"ז ע"א). ואם ניהם על הרעה שעשה הא לך תשובה לכל עון ולכל חטאת יסוד הרב רבי אליעזר בן רבינו יהודה כאשר קבל מרבינו יהודה חסיד אב החכמה בן רבינו שמאל הקרוי החסיד הנביא בן רבינו קלונימוס משפירא הוקן בן רבינו יצחק ז"ל והמה קבלו רב מרב גאון מגאון חכם טחכם הלכה למשה מסיני והיה האיש אשר עבר על מצות בוראו וחטא [יעיין] בספר הזה וימצא תשובה ברורה ובהונה כפי שחטא וימצא מרובע לנפשו כי ישבעה דברים קדמו לעולם אלו הן תורה, תשובה, גן עדן, וניהגם, כסא הכבוד, בית המקדש ושמו של משיח (פסחים נ"ד ע"א) הבא על אשת איש עליו הכתוב אומר מעות לא יוכל לתקן (חגיגה ט' ע"א) ור' שמעון בן מנסיא אמר הבא על איא ואסרה על בעלה נמרד מן העולם (חגיגה י"ט ע"ב). ואם ניהם על הרעה אשר עשה יוכל דין קשה כמיתה אע"פ שאמרו רבותינו (כ"ט נ"ח ע"ב) כל הזורדין לגיהנם עולין חוץ משלשה שיורדי' ואינן עולי' אלו הן הבא על איא [כ"ו].

וזהו תשובתו הבא על איא ייב בחורף בקרה ובשלב פעם אחת כיום או שתי פעמים ערום או שלשה פעמים עד טכורו עד שיוכל לקרא פרישה ראשונה [של שבע בכונה] ככה יעשה כל ימי החורף בעודו חי בכל יום לבד מיום השבת ויום טוב ויתענה כל ימיו [וישא] שק סמוך לבישרו ואינו אוכל בשר ואינו יותה יין ושכר לבד שבת ויו"ט. ואם אינו יכול להתענות בכל יום יתענה שני חמישי כל ימיו ככה יעשה ויתודה פשעיו בכל יום בבכי פעמים משום דמודה ועוזב ירוחם. ובקיץ ייב בכל יום ערום פעמים בנמלים שדוקרין שקורין און טיישין אטיזען

נאמן לומר שראה שהבאו וכן קמן נאמן כשאין פנאי להזמין אחרים כשרי כראמרי פ' החובל (ע"ב) הוא דתקע ל' לחברי' א"ר יהודה הא אנא חזיתי זיל שלים ליה ולפי רוב ההנאות. חרם לכסור יחיד וקרוב כשרי' אע"ב דלא שמעו כי הלשינו אך רואי' כשמדבר למושל וכן צוה המושל על המולשן אמתלא אחריתי. חרם שלא לקצין גליון ספר אפי' כדי לכתוב עליו. חרם שלא לבייש בעלי תשובה מעונם כשניהם. חרם שלא לראות בכתב חבירו ששולח לחבירו בלא ידיעתו אסור. ואם זרקו מותר. חרם שלא לקח נגיבות כגון תועבות או גביע וכגדים צואים וסרי תפלות ומשמשיהם מפני הסכנה.

תקנת רגמיה בין שהוא במדה"י בין שאינו במדה"י והאישה תובעת מזונות יחריטו כל היודע משלו וכיש כשהבעל בעיר שיקבל חרם שאין לו בלום ויפסקו לה מזונות על זה, הא דאמרי' (ב"ק פ"ז ע"א) עבד ואשה פגיעתן רעה היני בחבלות אבל אם נהנה מגול אשתו חייב וכתב רבינו נחשון גאון דהא שהם פטורי' היינו מלשלים אבל מלקות הייבי דאליב עבד הקל ואשה הבוזייה יהיו חובלים באנשים החשובים. שנים שחבלו זה בזה משלמין במותר נזק שלם. (ב"ק ל"ג ע"א) ואח"כ שסין החבלות והבושת והבל זה כנגד זה ויש יותר משנים או מג' מכאחר. ואם נתעצם המכה ואמר לא בעי' דין תורה יסלקו ב"ד את ידם ויתנו רשות למיכה ללכת להביאו בערכאות של ניום. א"ר המכה מי שחרף אביו יעשו דין למיכה שלא מצינו שיש לנו להכות מי שמחרף אביו.

תקנת גאונים שמע שהלשינו אם יש הוכחה ואמר מולשן למושל דברים כדי להסיר עצמו מן המלשינות ובדברים שאמר להציל עצמו [הסמיר חבירו] אין זה [מציל] עצמו כמטון חבירו והראשון נקרא מלשין בכל דין וקנס. תקנת קדמונים שיעשו לאחת מן הערים בהזמנה לתובע שיירד עמו לדין באחת מן ג' הערים הסמוכות שיש שם ב"ד ולא יוציא מנה [על] מנה לילך ולבקש חשובי' שכמדינה ואם יש אדם חשוב בקרוב יזמינו על פיו. גם בתקנות אלו יש שאם מצאו והזמינו בפני [ב'] עדי' לא יסרב מלכאור לו ללכת באחת מן ג' הערים לדין. גם הקבלה כך היא מתקנת ר"ג ללכת לב"ד הגדול ושליח ב"ד נאמן כפי תרי לומר שרצה להראות לו ההזמנה ושאל כשליחות ב"ד שיבא לב"ד בא' או כפי ימים שאיל השליח והנתבע יבחר אחר משהי ימים כי כן התקנה ואם יסרב ידינהו הקהל ע"י השליח ויש כח לתובע לבטל התמיד באותה עיר לכתוב לו ההזמנה בעיר שיכירו הנתבע באחת מן ג' ערים ויכול לבטל ב' תפלות כשילכו שם עד אשר ישנו ג' מהם לב"ד. ואם לא בא אליהם יכתבו

תורת חיים חלק ישרשי כימון מז מח עו

2

גם כזה כתב הרב מהרש"ם י"א ת"א אך ת"א ראוי לו שיהיה
לפי שפעה פועל כזה כיון שעבר על הרב קדמונים דלברור
גדר ועוד שאף שאמרנו גרמא כנויין פ"ג היינו שאם ע"א
קטור מהשלושין אבל לכתלה אסור לגרום שום היתר וז"ל
הפך שפועל פה רוב פעמים גורם היתר רב לנלות סודות
האדם ואף אם לא יהיה כמקום יהיה כדבר אחר ולכן ראוי
לעשות סייג ולברור גדר וליסר למי שעשה כזאת כפי סג'ו
לכ"ל נורך לפי הצינן והקשרים ישמור ויראו ומה גם שהגד
אלו עתה זה בעיר כלונתרו יעל והתפורסם חלמינו היות
עיר בארצה מלאתי משפט מדק כאם הנעיר חיים שבת

הימן בזה נדרשתו לאמר שאלנו על רחובן שהיה עומד
בבית הבכתי ואומר וסירות של
שחרית וכבבם שפעון ואמר על רחובן כלשון לעו מדה אישאי
כופר ועל זה נדרש רחובן לשמעון והשיב שמעון ארבע
ואומר שמעון שמה שקרא לו כופר רב לומר כשמו טובה וסאל
הכפול אם במה שהשיב שמעון לרחובן ארבעה חס חל גרני על
רחובן אז לא ולזה השיב ואומר כי הדבר שפוט רבא
תלת אש מה שגדה רחובן לשמעון תהלה היה כדן או לא פאס
הרבה הים כדן ודאי הדני הראשון שגדה רחובן לשמעון הני
גרני ומה שהשיב שמעון לרחובן ארבעה חייבו כלום אך אם
במה שגדה רחובן לשמעון היה בלה כדן אז חל הגרני הב'
שהשיב לו שמעון ארבעה וחייב רחובן לשמור הגרני וזה נלמד
מהשיב עובדא דפ' אלו מגלחין ריש לקיש הוא מנטר פרסא
אתא הואא גברא נקח חבל תחתי רמא ניד קלח בו' אמר להני
ההוא גברא בשמתא אמר ליה ארבעה בו' תהא לבי מרשא
אמת ליה שני הוא גרני סלך חייבו שני בו' והבב הטור יד
בפ' סל"ד וז"ל הוואה חייבו האבל פירות ואמר יהא בגרני
והשיב לו ארבעה הני יהא בגרני גרני של שני הני גרני ולא של
הראשון וכן כל כיוצא בזה כל המדה לחברו שלל כדן ואמר
לו חברו ארבעה והראשון זל פ"א חס' ת"ת מלה מהדברים
שמנדין את האדם המושם נמי שאינו חייב בגרני והרבה זל
השיב ענין דדוקא המתגדה שגדה והקפיד כל גברו גרני
גרני אבל בית דין אין נזקקין לגדות והדן כתב על דברי
הראשון הכינוי הרב כגף משה זל וכלבד שיהא זה שאינו
חייב גרני ת"ח אבל אם חייבו ת"ח לשם הוא חייב גרני ההגדה
בו' הלל אם ביה ת"ח לע"ה ככל צדונות שגטולס אין הגרני
אותו דמהפוח דלל חין ראיה דשמה גרם ת"ח בו' העולה
מדברי ה"מך דדוקא בשמניהם ת"ח או ששמניהם אינם ת"ח
חיתה לך דינא דהמגדה למי שאינו חייב בגרני וכל אם
הראשון ת"ח והב' אינו ת"ח ליתא לך דינא וכן כתב רבינו
ירושם פ"ס הו' אבד הביאו הרב בי' בפי ה"ל

אבנים ים לי נמננס כזה בדברי מהר" קולון בשמש ק"ע
הביא דבריו הרב בי' בם ה"ל וז"ל יד' לע"ד דאפי' אמר
שהקטן יכול לומר ארבעה נגר הגדול ממנו היינו דוקא שם
הוא מרבה מרבנן כ' אבל הם הוא ע"ה אינו יכול לומר ארבע'
אמנם כבר פירשתי לעיל הדיינו דוקא למ"ד דנר"ך שהמתגדה
יבדכו אבל לדברי המומר סב"ד נזקקין לו ושייבוס לגדותו
אפי' שלא נהה האחר יד' לע"ד דלא פנא ת"ח לא שכת ע"ה
פ"ט ויש לפקפק דר"ך פט"ך האמר דלמ"ד דכ"ד חייבין לגדותו
ל"ס ת"ח ל"ס ע"ה עה"י הדקנס זל הוא שמנה מהדברים

כרחה שמונתו לומר שכל כולל כפסוק בין מה בכתב החלה בין
דברי אהרן ומהי קויתו לומר שביא דבריו וחולק עליו כל
שלא מנינו בפירוש כ"ס שמנינו בהרוא בגמ' שכתב בותיש
ומ"ס בעיקר הדין אין הפך דלכ"ע רחובן זה ראוי לעולם
וראוי לכ"ד להפרישו כאם הנעיר חיים שבת

הימן מז נדרשתו לאמר שאלנו על רחובן שהיה שולח
כתב מחוס עם חרמות עליו לזר
לעיר אחרת ובהגיע הרץ לאותה העיר בא לו ונטל הכתב
עם כתבים אחרים ופתחו וכבט הכתב ולא נתנו ליד מי
שנמלא אליו ושאלו ממני מה דינו ולזה

א. וכך בקטרה דורא ראוי לומר ללוי שכבר נודע והובא
במקור הכלבו בס' ק"ו מתקנות רב' גרשון מאור הגולם עם
תדמות קדמונים וה' אחרמות קדמונים שהובא עם שלא לראות
בכתב ששולח אדם לחברו בלא ידיעתו ובלא רשותו וכן דר"ל

לכתוב באגרת ולזר נה"ס דלגתה ולפי הנה' שמתמא שלוי
עשה זה היה לשום תועלת המגיע לו מזה הפועל והנה ליה
דמשתמש שכל חברו בלי ידיעתו ואפי' לרבר מנוש וברוך שגה
אסור וכמו שכתב הטור א"ח ק"י ז"ל וליטול עלית חברו
בלי דעתו י' אומרים שהוא מותר דריחא ליה לאניס למעבר

מנוס כמחויבים וכלבד שיקפול אותה אם מנחה מקופלת
וכ"כ רב' יוחס דאם לא החזירו מקפול וראוי לא נוחא ליה
למאריה והנה ליה שול שלא מדפ' והיו נזלן וכמ"ק והמרדכי
החמיר יותר דבטלית מקופל כיון שהבעל מקפלו גלי דעתיה
שמקפיד בדבר מלהפאילו קרי דלכ"ע כל ולא דיחא ליה

למאריה אפי' בדרך שאלה ורבר מנוש והיו כשואל שלא
מדעת והיו נזלן כ"ס כדון כזה שאדם כותב סודותיו באגרת
אלו חתמו ואמר לזר והוא נ"כ חרם קדמוני' הנם שכמוכותנו
דכן המתגרנים לפתוח נכתב כתב של אחרים

ה"ב ראוי לנדר גדר וליסר למי שעשה כזה כעניניהם
מה גם אם גרם היוק לנעל הכתב והן אמת אם גרם היוק
הם האמר שחייב לשלם הנוק שגרם מרינא דגרמי הנה לא
נכתב אכלנו כזה הלשון באיזה חוכן היה ההיוק ואיך נעשה
זכר נודע דגרמא כנויין פטור ובריוח דגרמי קול כ"א
דדין דינא דגרמי אך בענין דינא דגרמי אך הוא ים חילוק
דעות וכמו שהביא הטור ח"ט והרב בי' ס' פ"ו והרב בת"ה

נ"כ כתב בזה בפי' ס' ופי' ט"ו וכבר כתבנו באורך במקום
אחר אך פה לא אומר רק ברמו בעיקר הרין כבר נודע דכל
מקום דאיכא פלוגתא ודפיקא אין מוניאין מומן מיד המזוקת
ודנהה בענין דינא דגרמי לרי' והראש זשאר רכוחא ברך
שהיוק ועשה מעשה בנוף הדבר ולהכי גבי הודק כלי מראש

הנז והיו כרים וכמותות מחתיו וכל אחר וכלק הכרים לז'
והראש והראש בטור גם מהלך לפי שלא עשה שום מעשה
בנוף דבר הניזוק ועוד חלקו הו"ס שס' דו' כ'אלוקים שאינו
חייב בריוח דגרמי אלא כשהוא עבמו עשה ההיוק לא שגרם
שנעשה עי' אחרים וגם שיחא בריא הויקא וכתב הרב בת"ה

דבעין שיחא בריוח לגמרי וכל וכל ועוד חילקו דבעין שיחא
ההיוק מיד כשעת מעשה ולזה החילוק הכיחא הרשכא בתמו'
זרעבא כתב שדינא דגרמי הוא מחורת קנס ולא קנסא אלא
שהיוק המנוי והגיל לכא נה' הדבר חלמי שבוט הכרון ליכא
כל הני מילי דבעיבכא בא"שן דליכא חויב מרין דינא דגרמי

1

5

10

5

20

2

30

35

40

